

U S T A W A

z dnia 28 maja 1957 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

Rozdział I

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Prawo do renty górniczej na warunkach określonych w ustawie przysługuje pracownikom, którzy wykonywali pracę górniczą lub pracę równorzędną z pracą górniczą w rozumieniu niniejszej ustawy (art. 2), oraz wdowom po tych pracownikach.

2. Innym poza wdowami członkiem rodziny pracowników wymienionych w ust. 1 oraz tym pracownikiem wykonywającym pracę górniczą, którzy nie spełniają warunków do renty górniczej, i członkom ich rodzin przysługuje prawo do renty przewidzianej w dekreście z dnia 25 kwietnia 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1956 r. Nr 43, poz. 200), zwanym dalej „dekretem o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym”, na warunkach określonych w tym dekreście.

Art. 2. 1. Za pracę górniczą uważa się zatrudnienie:

- 1) pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, glinki ogniotrwałej, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytu, gipsu, soli kamiennnej i potasowej, fosforytów oraz barytu;
- 2) pod ziemią i przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1 oraz pod ziemią w przedsiębiorstwach robót górniczych i budowy szybów, wykonywających roboty dla tych kopalń;
- 3) w charakterze dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń i przedsiębiorstw określonych w pkt 1 i 2;
- 4) w charakterze członków drużyn ratowniczych kopalń określonych w pkt 1 oraz mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn;
- 5) na stanowiskach maszynistów wyciągowych na szybach zjazdowych i wydobywczych oraz na stanowiskach sy-

- gnalistów na nadsztybach szybów wydobywczych w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w pkt 1 i 2;
- 6) na stanowiskach pracy pod ziemią w mechanicznych kopalniach wymienionych w pkt 1;
- 7) na stanowiskach instruktorów w górniczych polach szkoleniowych pod ziemią;
- 8) w urzędach górniczych, jeżeli pracownik wykonuje czynności inspekcyjno-techniczne w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w pkt 1 i 2;
- 9) w przedsiębiorstwie miernictwa górniczego, jeżeli zatrudnienie wykonywane jest stale lub w przeważającej mierze pod ziemią bezpośrednio przy pomiarach z zakresu miernictwa górniczego;
- 10) lekarzy i telczarów w zakładach górniczej służby zdrowia przy kopalniach węgla kamiennego, jeżeli pracownicy ci są zatrudnieni w tych zakładach w łącznym wymiarze co najmniej 30 godzin tygodniowo i wykonują systematyczną kontrolę sanitarno-higieniczną stanowisk pracy pod ziemią co najmniej 3 razy w miesiącu, a łączny czas pracy pod ziemią wynosi co najmniej 20 godzin w ciągu miesiąca, wliczając w to czas zużyty na zjazd i wyjazd ze stanowisk pracy pod ziemią.

2. Za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się:

- 1) pełnienie funkcji I i II sekretarza lub instruktora podstawowej organizacji partyjnej w kopalniach określonych w ust. 1 pkt 1, jeżeli bezpośrednio przed objęciem tych funkcji wykonywali w kopalniach prace określone w ust. 1;
- 2) pełnienie funkcji członka rady zakładowej lub rady robotniczej w kopalniach określonych w ust. 1 pkt 1 lub członka organu związku zawodowego zrzeszającego pracowników tych kopalń, jeżeli członkowie ci bezpośrednio przed objęciem wspomnianych funkcji wykonywali w tych kopalniach prace określone w ust. 1;

- 3) zatrudnienie w związku zawodowym przy pracach techniczno-inspekcyjnych i techniczno-instruktorskich wymagających zjeżdżania pod ziemię, jeżeli zatrudnienie to nastąpiło bezpośrednio po 5-letnim co najmniej okresie zatrudnienia w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1 i 2 na stanowiskach pracy wymienionych w tym ustępie;
- 4) zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa:
- w administracji kopalń i przedsiębiorstw określonych w ust. 1 pkt 1 i 2,
 - w zjednoczeniach przemysłu węglowego oraz w centralnych zarządach kopalnictwa i przedsiębiorstw określonych w ust. 1 pkt 1 i 2,
 - w urzędach górniczych oraz w górniczych szkołach zawodowych i technicach,
 - w centralnych władzach i urzędach, którym podlegają kopalnie i przedsiębiorstwa określone w ust. 1 pkt 1 i 2, jak również w jednostkach podległych tym władzom i urzędom, jeżeli jednostki te działają w zakresie przemysłów określonych w ust. 1 pkt 1 i 2, pod warunkiem przepracowania w kopalniach lub przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1 i 2 co najmniej 5 lat pod ziemią albo w charakterze dozoru ruchu lub kierownictwa ruchu;
- 5) zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa, pracowników, przeniesionych do władz i urzędów centralnych, nie wymienionych w pkt 4, do instytutów podporządkowanych tym władzom i urzędom, do pracy w wyższym szkolnictwie górniczym oraz do pracy w wydawnictwach górniczo-hutniczych, jeżeli przeniesieni pracownicy przepracowali w kopalniach lub przedsiębiorstwach określonych w ust. 1 pkt 1 i 2 co najmniej 5 lat pod ziemią albo w charakterze dozoru ruchu lub kierownictwa ruchu;
- 6) prace — nie dłuższe niż 5 lat — nie wymienione w niniejszym artykule, do których pracownicy wykonywający zatrudnienie określone w ust. 1 i 2 przeszli w drodze wyboru, przeniesienia służbowego lub innego zarządzenia.

3. Okresy pracy górniczej, wymienione w ust. 1 pkt 1—3, wykonywanej za granicą traktuje się na równi z okresami takiej pracy wykonywanej w kraju.

4. Minister Pracy i Opieki Społecznej ustala w drodze rozporządzenia, które osoby uważa się za pracowników:

- dozoru ruchu lub kierownictwa ruchu kopalń i przedsiębiorstw (ust. 1 pkt 3) oraz
- zatrudnionych na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa (ust. 2 pkt 4 i 5).

5. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia może objąć uprawnieniami wynikającymi z niniejszej ustawy również pracowników zatrudnionych w innych kopalniach podziemnych niż wymienione w ust. 1 pkt 1.

Art. 3. Do okresów pracy górniczej zalicza się:

- okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby lub macierzyństwa z tytułu zatrudnienia określonego w art. 2;
- okresy wymienione w art. 8 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym; jeżeli zaliczenie tych okresów uzależnione jest od warunku zatrudnienia, przez zatrudnienie rozumie się zatrudnienie określone w art. 2 ust. 1 i 2.

Art. 4. Robotnikom dołowym, zatrudnionym w przedsiębiorstwach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy głębieniu szybów, zalicza się lata przepracowane po

wyzwoleniu w wymiarze półtorakrotnym. W takim samym wymiarze zalicza się pracownikom dołowym lata przynależności po wyzwoleniu do drużyn ratowniczych oraz lata pracy w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn.

Art. 5. 1. Renta górnicza przysługuje, jeżeli pracownik pozostawał w zatrudnieniu określonym w art. 2 po dniu objęcia go przepisami o rentach górniczych (ust. 2) i po tym dniu spełnił warunki uprawniające do renty, z wyjątkiem przypadków wymienionych w art. 27, 28 i 29.

2. Przepisy o rentach górniczych stosuje się:

- od dnia 1 stycznia 1951 r. — do pracowników górnictwa węgla kamiennego, brunatnego, rud, kruszców, fosforytów oraz glinek ogniotrwałych,
- od dnia 1 czerwca 1951 r. — do pracowników kopalń glin szlachetnych, kaolinów, magnezytu i gipsu,
- od dnia 1 stycznia 1952 r. — do pracowników kopalń soli kamiennej i potasowej,
- od dnia 3 marca 1953 r. — do lekarzy i felczerów w zakładach górniczej służby zdrowia przy kopalniach węgla kamiennego,
- od dnia 1 lipca 1956 r.:
 - do pracowników kopalń barytu,
 - do zatrudnionych na powierzchni pracowników przynależnych do drużyn ratowniczych oraz do mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn,
 - do pracowników zatrudnionych w górniczych szkołach zawodowych i technicach na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa,
 - do pracowników określonych w art. 2 ust. 2 pkt 6.

3. Pracowników nie wymienionych w ust. 2 uważa się za objętych przepisami o rentach górniczych od następujących terminów:

- pracowników zatrudnionych w instytucjach określonych w art. 2 ust. 2 pkt 4 od tego terminu, od którego objęci są przepisami o rentach górniczych pracownicy zatrudnieni w kopalniach i przedsiębiorstwach określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2;
- pracowników przeniesionych do zatrudnienia w instytucjach określonych w art. 2 ust. 2 pkt 5 od tego terminu, od którego objęci są przepisami o rentach górniczych pracownicy tego zakładu pracy, w którym byli zatrudnieni ostatnio przed przeniesieniem.

Art. 6. 1. Podstawę wymiaru renty stanowi przeciętny miesięczny zarobek pracownika:

- z ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia (art. 2) albo
- z kolejnych 2 lat zatrudnienia (art. 2) dowolnie wybranych przez zainteresowanego z okresu ostatnich 10 lat zatrudnienia a przed zgłoszeniem wniosku o rentę.

2. Zainteresowany może wystąpić nie później niż w ciągu roku od daty wydania pierwszej decyzji przyznającej rentę o zmianę podstawy wymiaru renty.

Art. 7. W zależności od wysokości podstawy wymiaru renty zalicza się pracowników do jednej z czterech grup zarobkowych. Pracowników, dla których ustalono podstawę wymiaru renty w wysokości:

	do 1.000 zł	zalicza się do I grupy zarobkowej
ponad 1.000 do 1 200 zł	" " " II	" "
" 1.200 do 1.400 zł	" " " III	" "
" 1.400 zł	" " " IV	" "

Rozdział II

Górnicza renta starcza.

Art. 8. 1. Górnicza renta starcza przysługuje pracownikowi, który:

- 1) ukończył 55 lat życia po objęciu go przepisami o rentach górniczych (art. 5).
 - 2) w chwili ukończenia 55 lat życia wykonywał pracę górniczą lub równorzędną (art. 2) albo z tytułu tej pracy pobierał zasiłki z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby (art. 3 pkt 1),
 - 3) ma 25 lat (300 miesięcy) pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej (art. 2—4).
2. Jeżeli pracownik ukończył 55 lat przed osiągnięciem wymaganego okresu pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej, prawo do górniczej renty starczej powstaje z chwilą osiągnięcia wymaganego okresu pracy.

Art. 9. 1. Górnicza renta starcza wynosi:

Grupa zarobkowa			
I	II	III	IV
Miesięczna kwota renty w złotych			
700	800	900	1.000

2. Jeżeli podstawa wymiaru renty obliczona w myśl art. 6 przekracza 1.600 zł, górniczą rentę starczą podwyższa się o 20% nadwyżki podstawy wymiaru ponad 1.600 do 2.000 zł, a o 15% nadwyżki ponad 2.000 zł.

3. Górnicza renta starcza łącznie z dodatkami, z wyjątkiem dodatków na dzieci, wnuki i rodzeństwo oraz dodatku dla osób zaliczonych do I grupy inwalidów, nie może przekraczać podstawy wymiaru renty (art. 5), ani też wynosić więcej niż 1.600 zł, a wraz z dodatkiem za odznaczenie (art. 23) — 2.000 zł miesięcznie.

Rozdział III

Górnicza renta inwalidzka.

Art. 10. 1. Górnicza renta inwalidzka przysługuje pracownikowi, który:

- 1) stał się inwalidą po dniu objęcia go przepisami o rentach górniczych (art. 5),
- 2) ma co najmniej 5 lat (60 miesięcy) pracy górniczej, równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej (art. 2—4), które powinny przypadać na okres ostatnich 10 lat przed ustaniem zatrudnienia,
- 3) w dniu powstania inwalidztwa wykonywał pracę górniczą lub równorzędną (art. 2) albo z tytułu tej pracy pobierał zasiłki z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby (art. 3 pkt 1).

2. Jeżeli wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa spowodowały inwalidztwo pracownika, wówczas prawo do górniczej renty inwalidzkiej przysługuje bez względu na okres pracy górniczej lub równorzędnej.

Art. 11. 1. Za inwalidę uważa się pracownika, który stał się niezdolny do pracy, o której mowa w ust. 2, wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej albo z innych przyczyn i został zaliczony do jednej z grup inwalidów określonych w dekreście o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Przy ocenie inwalidztwa pracowników, którzy ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o górniczą rentę inwalidzką wykonywali:

- a) prace górnicze (art. 2 ust. 1) — za zawód przyjmuje się te prace,

- b) prace równorzędne z pracą górniczą (art. 2 ust. 2) — za zawód przyjmuje się prace górnicze wykonywane przed przejściem do prac równorzędnych.

Art. 12. 1 Za wypadki w zatrudnieniu uważa się wypadki, o których mowa w art. 36 ust. 1 i 2 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Za choroby zawodowe uważa się te choroby, które przepisami wydane na podstawie art. 37 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym określają jako choroby zawodowe, jeżeli powstały one w czasie zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 pkt 1—3.

Art. 13. Prawo do górniczej renty inwalidzkiej ulega zawieszeniu na okres wykonywania przez pracownika prac określonych w art. 2 ust. 1 i 2. W tym okresie przysługuje pracownikowi prawo do renty na warunkach i w wysokości określonych w dekreście o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Art. 14. 1. Górnicza renta inwalidzka wynosi:

Liczba miesięcy pracy górniczej i równorzędnej oraz okresów zaliczalnych do pracy górniczej	Grupa zarobkowa			
	I	II	III	IV
Miesięczna kwota renty w złotych				
60 miesięcy i więcej	400	480	560	640
120 miesięcy i więcej	450	540	630	720
180 miesięcy i więcej	500	600	700	800
240 miesięcy i więcej	600	700	860	900
300 miesięcy i więcej	700	800	900	1000

2. Jeżeli podstawa wymiaru renty (art. 6) przekracza 1.600 zł, górniczą rentę inwalidzką podwyższa się o 20% nadwyżki podstawy wymiaru ponad 1.600 do 2.000 zł, a o 15% nadwyżki ponad 2.000 zł.

Art. 15. Jeżeli wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa (art. 12) spowodowały inwalidztwo pracownika, wówczas:

- 1) przyjmuje się — przy ustalaniu wysokości górniczej renty inwalidzkiej (art. 14) — okres 300 miesięcy pracy górniczej, jeżeli takiego okresu pracownik nie ma,
- 2) podwyższa się rentę ustaloną w myśl art. 14 o 30% renty, jeżeli pracownik został zaliczony do I lub II grupy inwalidów.

Art. 16. Górnicza renta inwalidzka łącznie z dodatkami, z wyjątkiem dodatków na dzieci, wnuki i rodzeństwo oraz z wyjątkiem dodatku dla osób zaliczonych do I grupy inwalidów, nie może przekraczać podstawy wymiaru renty (art. 6) ani też wynosić więcej niż 1.600 zł, a wraz z dodatkiem za odznaczenie (art. 23) — 2.000 zł miesięcznie.

Rozdział IV

Górnicza renta wdowia i renty dla innych członków rodziny.

Art. 17. 1. Górnicza renta wdowia przysługuje wdowie po pracowniku, który zmarł:

- 1) wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej (art. 12) albo
- 2) wskutek innych przyczyn i w chwili śmierci albo odpowiadał warunkom wymaganym do uzyskania górniczej renty starczej lub inwalidzkiej, albo pobierał jedną z tych rent.

2. Prawo do górniczej renty wdowiej nie jest uzależnione od spełnienia warunków określonych w art. 45 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

3. Jeżeli pracownik zawarł związek małżeński po uzyskaniu górniczej renty starczej lub inwalidzkiej, wówczas pozostającej po nim wdowie przysługuje prawo do górniczej i renty wdowiej tylko wtedy, gdy z małżeństwa urodziło się dziecko lub małżeństwo trwało co najmniej 3 lata albo śmierć rencisty nastąpiła wskutek wypadku w zatrudnieniu (art. 12), który zdarzył się po zawarciu małżeństwa.

Art. 18. 1. Górnicza renta wdowia wynosi 60% i przysługującej pracownikowi górniczej renty starczej (art. 9) lub inwalidzkiej (art. 14).

2. Jeżeli śmierć pracownika była następstwem wypadku lub choroby zawodowej (art. 12), górnicza renta wdowia wynosi 60% renty, jaka przysługiwałaby pracownikowi, gdyby wskutek tego wypadku lub choroby zawodowej stał się niezdolny do pracy i został zaliczony do II grupy inwalidów.

Art. 19. 1. Członkom rodziny pozostałym po zmarłym pracowniku, którzy nie mają prawa do renty górniczej, przysługuje prawo do renty rodzinnej w wysokości i na warunkach określonych w dekreście o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

2. Jeżeli po pracowniku, oprócz wdowy uprawnionej do górniczej renty wdowiej, pozostały również dzieci i inne osoby, które jako członkowie rodziny pracownika mają prawo do renty rodzinnej, przewidzianej w dekreście o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, wówczas wysokość renty rodzinnej dla dzieci i innych osób ustala się w sposób następujący:

- 1) ustala się wysokość renty rodzinnej w myśl przepisów dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, zaliczając do grona osób uprawnionych do renty również wdowę, nawet gdyby nie miała prawa do tej renty w myśl tego dekretu.
- 2) wysokość renty rodzinnej ustalona w sposób określony w pkt 1 zmniejsza się o część renty rodzinnej, jaka przypadłaby na wdowę, pozostała zaś reszta stanowi rentę rodzinną przysługującą wszystkim uprawnionym członkom rodziny pracownika poza wdową.

3. Jeżeli prawo do dodatku przysługującego nie pracującym członkom rodziny w myśl art. 60 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym zbiega się z prawem do dodatku przysługującego nie pracującej wdowie w myśl art. 22 niniejszej ustawy, wypłaca się tylko dodatek przysługujący wdowie, w równych częściach pomiędzy uprawnionych do dodatku, jeżeli nie prowadzą oni wspólnego gospodarstwa domowego.

4. Łączna wysokość renty rodzinnej oraz górniczej renty wdowiej (art. 18) wraz ze wszystkimi dodatkami, z wyjątkiem dodatku dla dzieci, wnuków i rodzeństwa oraz dodatku dla osób zaliczonych do I grupy inwalidów, nie może przekraczać podstawy wymiaru renty (art. 6) ani też wynosić więcej niż 1.600 zł, a wraz z dodatkiem za odznaczenie odde-rem (art. 23) — 2.000 zł miesięcznie.

Rozdział V

Dodatki do rent.

Art. 20. Rencistom pobierającym górniczą rentę starczą lub inwalidzką przysługuje prawo do dodatków do renty dla dzieci, wnuków i rodzeństwa w wysokości i na warunkach określonych w dekreście o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Art. 21. 1. Rencistom, pobierającym górniczą rentę starczą lub inwalidzką, nie pracującym i nie posiadającym poza rentą dochodu z innych źródeł, przysługuje dodatek w wysokości 20% podstawy wymiaru (art. 6) najwyżej od kwoty 1.600 zł.

2. Rencistom nie pracującym przysługuje ponadto dodatek do renty starczej w wysokości 1% podstawy wymiaru renty za każdy pełny rok ponad 25 lat pracy górniczej, pracy równorzędnej i okresów zaliczalnych do pracy górniczej (art. 2—4).

Art. 22. Do górniczej renty wdowiej przysługuje dodatek w wysokości 15% podstawy wymiaru (art. 6) najwyżej od kwoty 1.600 zł, jeżeli wdowa nie pracuje i poza rentą nie ma dochodu z innych źródeł oraz:

- 1) ukończyła 55 lat albo
- 2) jest inwalidą, albo
- 3) wychowuje dzieci, wnuki lub rodzeństwo zmarłego uprawnione do renty rodzinnej w wieku do lat 8.

Art. 23. Osobie pobierającej rentę górniczą, odznaczonej przez władze Polski Ludowej orderami: Budowniczy Polski Ludowej, Sztandar Pracy, Krzyż Grunwaldu, Virtuti Militari lub Odrodzenia Polski albo tytułem „Zasłużony Górnik Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” przysługuje miesięczny dodatek do renty w wysokości 25% renty bez uwzględnienia dodatków. Z tytułu odznaczeń przysługuje tylko jeden dodatek.

Art. 24. Osobom pobierającym górniczą rentę starczą, inwalidzką lub wdowią, zaliczonym do I grupy inwalidów, przysługuje dodatek do renty w kwocie 300 zł.

Rozdział VI

Zasilek pogrzebowy.

Art. 25. W razie śmierci osoby pobierającej rentę górniczą lub członka rodziny tej osoby przysługuje zasilek pogrzebowy w wysokości i na warunkach określonych w dekreście o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Rozdział VII

Świadczenia w naturze.

Art. 26. Rencistom pobierającym rentę górniczą oraz członkom ich rodzin przysługuje prawo do pomocy leczniczej i położniczej, protezowania, przysposobienia zawodowego oraz umieszczenia w domu rencistów na warunkach przewidzianych w dekreście o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Rozdział VIII

Renty górnicze w szczególnych przypadkach.

Art. 27. 1. Prawo do górniczej renty inwalidzkiej przysługuje pracownikom nie wykonującym pracy górniczej lub równorzędnej określonej w art. 2 ust. 1 i 2, przedstawicielom organizacji społecznych lub politycznych oraz innym osobom nie będącym pracownikami, którzy stali się inwalidami:

- 1) wskutek wypadku, który zdarzył się pod ziemią przy pracy, wykonywaniu zajęć praktycznych w związku z nauką zawodu lub pełnieniu funkcji społecznych albo politycznych;
- 2) wskutek choroby zawodowej powstałej w czasie pracy, zajęć lub pełnienia funkcji, o których mowa w pkt 1.

2. Górnicze renty inwalidzkie, o których mowa w ust. 1, przysługują, jeżeli wypadek zdarzył się lub choroba zawodowa powstała po terminie, od którego stosuje się przepisy o rentach górniczych do pracowników kopalni (art. 5), w której zdarzył się wypadek lub powstała choroba zawodowa.

3. Przy ocenie inwalidztwa osób wymienionych w ust. 1 za zawód tych osób przyjmuje się prace, które te osoby wykonywały w ciągu ostatnich 10 lat przez okres najdłuższy,

Art. 28. Członkowie rodziny pozostali po osobach wymienionych w art. 27, zmarłych wskutek wypadku lub choroby zawodowej, mają prawo do renty przewidzianej w art. 17—19 niniejszej ustawy.

Art. 29. 1. Pracownikom kopalń węgla kamiennego i rud cynkowo-olowianych, którzy w dniu objęcia ich przepisami o rentach górniczych (art. 5 ust. 2) osiągnęli już 55 lat życia albo w tym dniu pobierali pensję bracką lub emerytalną, przysługuje prawo do górniczej renty starczej lub inwalidzkiej, jeżeli po dniu objęcia ich przepisami o rentach górniczych, lecz przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy pozostawali co najmniej przez okres jednego roku w zatrudnieniu, określonym w art. 2 ust. 1 pkt 1—3, oraz spełniają poza tym warunki do górniczej renty starczej, przewidziane w art. 8 ust. 1 pkt 2 i 3, lub warunki do górniczej renty inwalidzkiej, przewidziane w art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. Pracownikom, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 5, którzy ukończyli 55 lat życia przed dniem 1 lipca 1956 r., przysługuje prawo do górniczej renty starczej, jeżeli w tym dniu pozostawali w zatrudnieniu określonym w art. 2 ust. 1 lub 2 oraz spełniają inne warunki.

3. Prawo do górniczej renty starczej lub inwalidzkiej przysługuje:

- 1) pracownikom kopalń węgla kamiennego i rud cynkowo-olowianych, którzy w okresie od 1 maja 1946 r. do 31 sierpnia 1948 r. zostali zwolnieni z zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 w ramach akcji oduladzania załóg za odszkodowaniem i pobierają rentę emerytalną lub pensję bracką,
- 2) pracownikom kopalń węgla kamiennego i rud cynkowo-olowianych, którzy w okresie od 30 listopada 1949 r. do 31 grudnia 1950 r. zostali zwolnieni z zatrudnienia określonego w art. 2 ust. 1 pkt 1—3 i pobierają rentę emerytalną lub pensję bracką,

jeżeli w dniu zwolnienia spełniali warunki do górniczej renty starczej, przewidziane w art. 8 ust. 1 pkt 2 i 3, lub do górniczej renty inwalidzkiej, przewidziane w art. 10 ust. 1 pkt 2 i 3.

4. Prawo do górniczej renty inwalidzkiej przysługuje pracownikom kopalń i przedsiębiorstw wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 i osobom wymienionym w art. 27 ust. 1, którzy po Wyzwoleniu ulegli wypadkom w zatrudnieniu, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1—3, jeżeli wskutek następstw tych wypadków pobierają renty i zostaną zaliczeni do I lub II grupy inwalidów.

Art. 30. 1. Do okresów pracy górniczej zalicza się okresy zatrudnienia poza górnictwem w uspołeczmonych zakładach pracy pracowników, którzy byli zatrudnieni pod ziemią w kopalniach węgla kamiennego przed dniem 8 listopada 1955 r. co najmniej 3 lata, z czego co najmniej jeden rok po Wyzwoleniu, jeżeli po dniu 7 listopada 1955 r. wrócili do pracy pod ziemią w kopalniach węgla kamiennego, przeprowadzili co najmniej jeden rok z pracy tej nie zwolnili się ani nie zostali z niej dyscyplinarnie zwolnieni.

2. Rada Ministrów może ustalić ostateczny termin powrotu do pracy pod ziemią, który daje uprawnienia określone w ust. 1.

Art. 31. Minister Pracy i Opieki Społecznej może na wniosek właściwego ministra lub prezesa Wyższego Urzędu Górniczego przyznać w przypadkach szczególnie uzasadnionych rentę górniczą inwalidom lub starcom, którzy nie odpowiadają niektórym warunkom wymaganym do uzyskania renty górniczej.

Rozdział IX

Postępowanie.

Art. 32. 1. Wnioski o przyznanie renty górniczej należy składać w zakładach pracy, które obowiązane są przekazy-

wać je po dołączeniu koniecznych dokumentów do właściwych prezydiów rad narodowych. Wnioski o renty dla członków rodzin po rencistach górniczych należy zgłaszać bezpośrednio do właściwych prezydiów rad narodowych.

2. Właściwość prezydiów rad narodowych do załatwienia spraw rent górniczych, szczegółowy tryb postępowania, środki dowodowe do ustalenia prawa do tych rent i zasady wypłaty świadczeń określa Minister Pracy i Opieki Społecznej w drodze zarządzenia.

Rozdział X

Przepisy przejściowe i wprowadzające.

Art. 33. W sprawach nie unormowanych niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy art. 10, 12—27, 32—33, 36—37, 40, 42—43, 47, 55, 58—59, 60 ust. 3 i art. 61—76 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym.

Art. 34. 1. Do wniosków o renty górnicze, zgłoszonych:

- 1) przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe,
- 2) po dniu wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy ustawy.

2. Jeżeli renta górnicza nie przysługiwała w myśl dotychczasowych przepisów, a przysługuje w myśl przepisów ustawy, rentę przyznaje się najwcześniej za okres od dnia 1 kwietnia 1957 r.

3. Renty górnicze, przysługujące za okres przed dniem 1 kwietnia 1957 r., wypłaca się w wysokości przewidzianej w dotychczasowych przepisach.

Art. 35. 1. Prawo do rent górniczych przyznanych na podstawie dotychczasowych przepisów szczególnych pozostaje w mocy.

2. W sprawach rent, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio następujące przepisy dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym:

- 1) art. 12—13, 16—23, 45 ust. 1 pkt 1, art. 47, 53, 59, 60 ust. 3, art. 61—67, 69—72, 74—76, 82, 85, 86 ust. 1 i 2 i art. 90, jeżeli wniosek o rentę górniczą został zgłoszony przed dniem 1 lipca 1954 r.;
- 2) art. 12—27, 32—33, 36—37, 40, 42—43, 45 ust. 1 pkt 1, art. 46 ust. 2, art. 47, 49—50, 53—55, 58—59, 60 ust. 3 i art. 61—76, jeżeli wniosek o rentę górniczą został zgłoszony po dniu 30 czerwca 1954 r.

Art. 36. 1. Przy stosowaniu przepisów art. 32—33, 42—43 i 85 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym za zatrudnienie uważa się pracę górniczą lub pracę równorzędną z pracą górniczą (art. 2 ust. 1 i 2), a za wypadek w zatrudnieniu — wypadek w zatrudnieniu lub chorobę zawodową, określone w art. 12.

2. W razie śmierci pracownika, który zgłosił wniosek o rentę górniczą, uprawnienia wynikające ze zgłoszonego wniosku przechodzą na wdowę niezależnie od spełnienia warunków pozostawania na utrzymaniu określonego w art. 22 ust. 2 dekretu o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym

Art. 37. 1. Do rent górniczych, o których mowa w art. 35, stosuje się następujące zasady:

- 1) renty starcze i inwalidzkie podwyższa się do wysokości określonej w niniejszej ustawie przy zachowaniu dotychczasowej podstawy wymiaru renty;
- 2) renty wdowie i sierot zupełnych podwyższa się w ten sposób, że za podstawę obliczenia tych świadczeń — według stawek przewidzianych w dotychczasowych przepisach — przyjmuje się rentę pracownika, podwyższoną w myśl pkt 1;
- 3) rencistom pobierającym renty starcze, inwalidzkie i wdowie przysługuje dodatek dla niepracujących w wysokości i na warunkach określonych w niniejszej ustawie, a po-

bierającym renty sierot zupełnych — w wysokości przewidzianej dla rent wdowich łącznie na całe grono sierot,

4) świadczenia dla dzieci — dodatki do rent i renty sierot zupełnych — uczęszczających do szkół po ukończeniu 18 roku życia — wypłaca się w czasie uczęszczania do szkół w wieku do lat 24.

2. Podwyższenie renty, przyznanie dodatku dla nie pracujących rencistów i świadczeń dla dzieci w myśl ust. 1 następuje na wniosek zainteresowanych:

1) od dnia powstania prawa do świadczeń, jednak nie wcześniej niż od dnia 1 kwietnia 1957 r., jeżeli wniosek zostanie zgłoszony w ciągu 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy;

2) od dnia powstania prawa do świadczeń, jednak za okres nie dłuższy niż 3 miesiące wstecz od dnia zgłoszenia wniosku, jeżeli wniosek zostanie zgłoszony po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Rozdział XI

Przepisy końcowe.

Art. 38. Tracą moc dotychczasowe przepisy szczególnie w sprawie świadczeń emerytalnych górników.

Art. 39. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1957 r.

Przewodniczący Rad Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*